

NAŠA MOČ

GLASILO
SLOVENSKEGA
DELAVSTVA

Izhaja vsak
: petek. :

Uredništvo in
upravnništvo v
Kopitarjevih
ulicah št. 6.

Naročnina znaša:
celoletna . . . K 3.—
pololetna . . . „ 1.50
četrletna . . . „ 0.75
Posam. šte. „ 0.10

Štev. 26. V LJUBLJANI, dne 28. maja 1909. Leto IV.

Lažnjiva stranka.

Stranka,
Lažnjiva stranka,
Stranka, stranka, stranka,
Stranka me skrbi!

(Iz coprniških spominov dr. Nevesekdo.)

V coprniški kuhinji starodavne Emone se je godilo, kar pišem zdaj dr. Nevesekdo 22. majovega meseca, v letu 1909. v coprniške spomine. Sedeli smo pa srebalci coprniško pijačo, ki nam teši peze življenja, a nam obenem za drag naš denar zastruplja coprniško dragoceno našo kri in izpreminja naravno barvo naših nosov v modro, čarovniško. Bili so časi, ko sem jaz, dr. Nevesekdo, bil prvi in glavni coprnik čarovne kranjske liberalne stranke. Podedoval sem sicer premoženje dveh stricev fajmoštrev, bogato se oženil, poznam mlade in stare žene pa dekleta, in kot vladar kranjskih coprnikov sem vladal dolgo vrsto let kranjsko coprnijo, dokler nisem izprevidel, da živi med mojimi socoprniški čarovnik, ki copra boljše od mene. In umaknil sem se mu, jaz, dr. Nevesekdo, ter se v skromnosti svoji zadovoljil z mestom njegovega na-

mestnika. Le tja, kjer se kujejo kranjski, slavni, starodavni deželi postave, ga nisem pustil in izrabil sem svoje coprniške kunšti, da mi ni treba poslušati njegovih dolgovernih klobasarij.

Prihiti na metli ali na kom že skozi dimnik v coprniško kuhinjo tisti, ki ima komando čez zbiralne naše prostore, starodavne, zgodovinske, čestitljive. Zgovoren drugače, danes blede zelen, divji. — »In kaj ti je?« smo ga vprašali. — »Priatelj moj, dr. Nevesekdo, velecenjeni, zgodilo se je nekaj groznega, nečuvenega.« — »Kaj takega, ali se ti je žajfca zažgala, ali suha roba? Si li izgubil kako coprniško gostilniško ali divjo kostanjko predpravo? Viki, Viki, hitro povej, če nas še ljubiš kaj!«

In po coprniško: »Farji so hudiči,« je pričel. »Bil sem tam, kjer zastopam koristi naše coprnije za trgovce in obrtnike v kranjski trgovski in obrtni zbornici. Bili smo zadovoljni, pa kako, saj nas je bilo ravno prav, da preskrbimo preblagorodnemu višjemu coprniku našemu Slovanu vseh Slovanov, da se bo vozil še šest let kot član železniškega odseka zastoj v I. razredu po vsem avstrijskem svetu. A dobro voljo nam skali prokleti far.« — »Saj ni farja not,« mu pravim, vsegavedni jaz, dr. Nevesekdo. — »A če tudi ne, dr. Ambrositsch, ta German, je povedal nekaj, da me je bilo zares sram. O čestitljivem županu Hribarju, ljubljanskemu, Slovanu vseh Slovanov, ki je obsojal bratomorni boj, da »Slaviji« dobro gre. Oj, bilo meni in dr. Windischerju je hudo! In kako bi ne bilo mi hudo! Saj vam je znano, saj veste, da je vzorni tvoj, Nevesekdo, pobratimov pobratim Ivane še 19. svečana, v mesecu, ko medved zapusti svoj brlog, če coprnija teče pravo pot, odločno rekel in trdil glasno, kar zna že ves slovenski rod in se zapisalo je tako: »Spričo ponovne trditve nekega lista, da nosi pogodba (takozvana pogodba slovenski liberalne stranke z Nemci) podpis govornika, konstatira enkrat za vselej, da to ni res!«. Potolažil je

slovensko dušo nežno mojo še bolj kot z divjimi kostanji emonskimi. A ta Ambrositsch pa danes pove in pokaže tisto pogodbo, ki krasi jo podpis Ivana Hribarja.«

»Saj sem rekel, saj sem djal, ne enkrat, že mnogokrat, da v niti lastnih laži Ivane Hribar, pobratim moj, se bo že še vjel. Sem ga svaril, mu rekel, zakaj boš tajil. Priznaj, kar si storil, kakor sem že moško večkrat jaz priznal.« Dr. Nevesekdo je izgovoril. Coprniki so pa poslušali, pa mu rekli, da je Hribar se izgovarjal, da se tam podpisal ni, kar hrani on od pogodbe z Nemci. — »Seveda se ni,« je dr. Nevesekdo odgovoril. »Ostati je hotel vzoren Slovan, da farba Vas in da mi nalaga vso odgovornost za tisto našo zvezo z Nemci, dasi je podpisal dvakrat pogodbo z Nemci, o kateri pravijo necoprniki tudi liberalni, ki jim ni koristila, da je bila za Slovence izdajalska.«

»A tako laže, tako laže,« so klicali razburjeni coprniški vaječki. »Kdor laže, tudi krade,« je vrvelo coprniško petje. Coprnija je žalovala, se jokala, v coprniški pijači in v petju si je pa dušila skrbi. »Ta sramota, ta sramota, lažnjiva stranka nas skrbi,« je donela pesem v kuhinji coprniški, da odbila je coprniška ura eno. In končal se je coprniški ples!

Tvorniški ravnatelj — birt.

Iz Podgore pri Gorici nam je došel dopis, ki je tak, kakršnega še nismo nikdar objavili v našem listu. Svojim očem nismo verovali, ko smo ga čitali. Ravnatelj, ki se kot kantiner bogati z delavskimi žulji, za služi, da bi A sodijo naj naši bravci sami o razmerah podgorske popirnice, kjer je direktor obenem direktor in birt.

Že pred dvema mesecema je tovarniško vodstvo naznanilo, da se otvori tovarniška »kantina« in sicer prav v tovarni »celuluse«, s

Spoštuj starše!

Izvirna povest.

(Konec.)

Gospod Frank je pazljivo poslušal mladeniča. Ko Leopold svojo povest konča, ga vpraša Frank z ostrim glasom:

»Kaj ne, vzrok tvoje in materine nesreče je bil edino le tvoj stric, kateri je lahkomišljeno sestrično premoženje napravil?«

»Prosim, gospod,« odvrne Leopold, »ne sodite moža, katerega ne poznate, tako trdo, zakaj Kristus, naš božji Zveličar nas je drugače učil, ko je rekel: »Ne sodite, da ne boste sojeni.« Jaz se dragega strica prav dobro spominjam, bil sem takrat petleten deček, ko je odšel. Ljubil me je kakor svojega lastnega sina. Moja mati se ga še sedaj vedno le s spoštovanjem in ljubeznijo spominjajo, mnogokrat pripovedujejo, kako so ga krivični ljudje ogoljufali in v nesrečo pripravili. Moja mati ne hvalijo radi človeka, kateri ni hvale vreden, hvalijo le tistega, ki je v resnici dober in pošten, če je pa hudoben raje molčijo o njem. Mati so me učili za nesrečnega strica vedno moliti in ga v vednem spominu ohraniti!«

»Blagi sin, dobrih in poštenih starišev,« odgovori Frank in si obriše solzne oči. »Objemi in poljubi me, tvoj stric, tvoje skrbne matere brat stoji pred teboj. Dragi Leopold, raduj se

z menoj, zakaj vaše revščine je konec. Bog mi je veliko bogastvo podelil, katero je sedaj tvoje matere lastnina.« Potem se obrne k sodniku rekoč: »Dragi gospod, usmilite se mladega poštenega mladeniča, prenelil se je, jaz prosim zanj, odpustite mu, zagotavljam vas, nikdar več ne boste slišali kaj slabega o njem.«

Do solz ginjen odvrne sodnik: »Pomirita se in še malo počakajta, zagotovim vaju, da se bo vse dobro izšlo!«

Potem pokliče sodnik še Rešeka, ki je dogodek prav tako popisal, ko poprej Leopold.

Ko je bil še Martin zaslišan in radi hudobnega obnašanja proti Leopoldu za krivega spoznan, se obrne sodnik proti Leopoldu in ga pohvali radi njegove otročje ljubezni, opomni ga pa tudi naj si nikdar več sam pravice ne dela, marveč kedar se mu bo krivica godila, naj si jo poišče pri dotični sodnji.

Surovi in neotesani Martin je bil pa radi svojega hudobnega obnašanja prav ostro po postavi kaznovan, in ker tudi to ni mnogo pomagalo, kmalu potem iz mesta iztiran in v njegovo domačijo poslan.

Potem ko se je Frank sodniku še enkrat pristrčno zahvalil, napotita se z Leopoldom urnih nog k materi, jej radostipolno novico naznanit, da se je izgubljeni brat našel in da je sedaj vse revščine konec.

Kdo more popisovati radost in veselje sedaj tako srečne žene. Na kolenu se je združila in s povzdignjenimi rokami zahvalila Boga za

toliko dobroto. Ko je srečno prvo veselje nekoliko minulo prosi gospod Frank Rešeka, ki se jima je tudi pridružil, naj poišče zvestega Miho, in mu naznani gostilno, kjer ga bo gotovo našel. Ko Rešek odide jame Frank svoje dogodke pripovedovati. Povedal jima je kako nerad in pobitega srca je belo Ljubljano zapustil, brez upanja ljubljani rojstni kraj še kedaj videti. Z zvestim služabnikom sta potovala dolgo časa po deželi, slednjič prideta v Hamburg. Tam je dobil službo pri nekem bogatini, ki je z žitom kupčeval. Ker je bil pošten in žitne kupčije vaju, ga je gospod jako čislal in tudi dobro plačeval. Kmalu si je pridobil toliko denarja, da je jel sam z žitom kupčevati. Kupčija je dobro napredovala in v kratkem je postal premožen mož. Povedal je tudi da je prva leta večkrat svojim prijateljem v Ljubljano pisal in v pismih popraševal po svoji sestri, pa ves trud je bil zaman, zakaj dobil ni nobenega odgovora. Zbudila se je torej želja v njem, še enkrat pred smrtjo svoj rojstni kraj in drago sestro videti in potem sredih ljubih sorodnikov živeti in umreti. Napotita se torej z zvestim Mihom v domačijo. Ko dospeta v Ljubljano, povsod po dragi sestri povprašujeta, pa vse zaman, nikdo ni znal kaj povedati o njej. Misli je že mesto zapustiti in naprej v daljne kraje potovati; pa Bog je v svoji vsemogčnosti drugače sklenil, nenadoma ga je roka božja k svojim pripeljala.

pripombo, da kolike važnosti bo to za delavce, ker se bodo dobila vsakovrstna jedila in pijače po zelo nizkih cenah. — Nič nismo imeli proti temu, ker smo uvideli, da res delavci drago plačujejo hrano v Podgori in bo otvoritev tovarniške »kantine« kolikor toliko delavcem v korist. Ali pokazalo se je, da je ta »kantina« za delavstvo prava poguba. Že pred otvoritvijo je dobil, kdor je hotel, tovarniško knjižico (kajti za denar se baje ni dobilo nič v kantini). In res so se delavci pridno oglašali. — In sedaj po preteku dveh mesecev so vendar nekateri spoznali, da to pelje delavstvo naravnost v prepad, kajti dosedaj je moral, ako je hotel dobiti pijačo prositi za listek, da je smel po pijačo in to ob določenih časih — ali sedaj, kadar hoče pa gre po pijačo s knjižico v roki, in tako po večkrat na dan, in dan za dnem, ko pride pa dan plačila, pa žalosten pogleda, ko žalostno vidi, koliko se je nabralo na knjižici. — Tako je pred kratkim delavec na dan plačila uvidel, da mu primanjkuje celih 10 kron, da bi mogel poravnati dolg s štirinajstdnevno plačo; torej ako ima 2 kroni dnevne plače, je napravil 38 kron v štirinajstih dneh. Drugemu zopet je ostalo, oziroma je dobil izplačnega le 8 vinarjev za štirinajstdnevno delo. To sta izmed mnogih podobnih slučajev navedena le dva. — In sedaj, delavec z družino — jok in kričanje je med ženo in otroki, ko nimajo kaj jesti, med tem ko on vse v tovarni pusti pri tej pijači. — Vprašamo pa sedaj: kdo je temu kriv? Res, da ga nihče ne sili, koliko da naj pije. Ali delavec ima priložnost in se ga napije bolj kot popred, ko te ni imel v taki meri. In kaj pravi tovarniško vodstvo na to? — Ko je uvidelo, da delavci več zapijejo, kakor zaslužijo, je prepovedalo baje, da se jim ne sme več dati, kolikor zaslužijo. (Pripomnimo, da je bila kantina že od nekdaj v tovarni, katere lastnik je bil g. Trpin, krčmar v Podgori, ki je imel odprto le določene čase in sicer trikrat na dan intu je moral vsak sproti plačevati, — kar je bilo za delavstvo veliko boljše. In je imel res ceno jed in pijačo, med tem ko stane sedaj [bogataševa kantina] liter vina mnogo dražje kakor prej. Kantino vzdržuje sam ravnatelj na svoje stroške. In sedaj ni še dovolj. Od vseh strani čujemo, da misli ravnatelj še v drugem kotu postaviti podobno kantino in sicer v papirnici. Ravnatelj hoče na vsak način, da delavstvo vtopi v tej alkoholni mlažu.

Toda molčali smo, in ta molk je baje ravnatelja prignal, da hoče, že tako bogat, še bolj obogateti od delavskih krajcarjev. Ali mi tu na ves glas protestiramo proti tej nameri. Obenem odločno zahtevamo, da se odpravi že nastavljen kantina, ki je delavstvu v pogubo. Nastavi naj se tako kot je bilo, ako hoče ravnatelj ustreči želji treznomislih, naj bi bila kantina, v kateri bi se dobivala le jedila. Toliko časa, dokler se v tem oziru kaj ne izpremeni, bomo govorili in protestirali do skrajne meje. To si naj ravnatelj Vodička vzame na znanje. — Še nekaj! Delavci seveda če pijejo, se jim tudi pozna, tako je pred nedavnim časom dobil delavca, ki je nekoliko žvižgal pri delu, hitro ga obsodi, da je pijan in kratkomalo ga odslovi iz tovarne. — Ali ravnatelj v svoji prefriganosti pa ni spoznal, kdo da je temu kriv, ako je delavec pijan, kakor on sam, ki pusti delavcem piti. — Tu bi marsikatera žena govorila in protestirala proti rav-

nateljevem početju; koliko solza in revščine prestane uboga mati s peterimi ali več otroki. Žene in matere, pozivljamo vas, da nam krepko stojite na strani in gotovo zmagamo. Socialna demokracija in njeni voditelji, ki se tolikokrat pobahate s svojimi zahtevami, kje ste, pozivljamo vas na skupen odbor proti tej ravnateljevi nameri — in obenem že delujoči kantini.

Ravnatelju pa svetujemo, naj dobro premisli in prevdari, predno kaj stori, kajti danes delavci niso afričanski sužnji; pazno bomo zasledovali vsak korak. — Na svidenje kmalu!

Tobačno delavstvo.

Poslanec Gostinčar za zahtevo tobačnega delavstva v proračunskem odseku.

Poslanec Gostinčar je v seji dne 21. t. m. poročal o postavki »Tobak«. Zahteval je, naj se glede na tobačno delavstvo sledeče uvede:

1. Izvede naj se 51-urni tedenski delavnik s popolno prostim sobtnim popoldnem.

2. Poletne počitnice naj se uredi tako, da dobi delavec po petletni službi tri dni in po desetletni službi tedenski dopust. Porodnicam naj se dovoli splošno dvatedenski dopust, ki se ne sme zaračunati kot poletni dopust.

3. Generalni direkciji naj se naroči, da se zavzame za delavska stanovanja. Ozira naj se na dotične poizvedbe krščanske organizacije, ki se predlože.

4. Finančno ministrstvo naj konečno reši uravnavo penzije, pa ne samo hitro, temveč tudi zahtevam in času primerno.

4. Zvišajo naj se plače osobito moškim dni-narjem in paznikom.

5. Lažja dela naj se odkazujejo v prvi vrsti starim delavcem in delavkam.

6. Urediti se morajo tudi razmere tovarniških zdravnikov. Zdravniki morajo dobiti možnost, da avanzirajo od časa do časa kakor uradniki. Zdravniški posel v tobačnih tovarnah je naporen, zato naj se zdravniška služba primerno času uredi.

7. Zmožnim delavcem naj se omogoči, da postanejo pazniki in poslovodje.

8. Vloge delavske organizacije naj generalna direkcija in finančno ministrstvo bolje vpoštevata, kot dosedaj.

Tobačna režija ima za tekoče leto proračunjenih dohodkov 251.207.800 kron, izdatkov pa 196.936.400 kron, tako da ostane prebitka 154.271.400 kron, ali za 3.080.000 kron več kakor v pretečenem letu. Od 32.850.000 kron, potrebnih in določenih za izdelovalne stroške, odpade na mezde 25.970.000 kron, torej več kot v pretečenem letu za 1.530.000 kron. Za namene bolniške blagajne in zavarovalnice proti nezgodam je v sedanjem proračunu znesek višji za 50.000 kron.

Za tobačno delavstvo se je tudi posebno toplo zavzel poslanec Šramek iz Brna. Poslanec dr. Žitnik je vladil toplo in nujno priporočal zboljšati razmere delavcev po solinah, kjer vlada vročina do 60 stopinj.

Gostinčar v poročilu zahteva tudi, da vlada prične s pospeševanjem pridelovanja tobaka v naši državni polovici. Kjer je za to primerna zemlja (Ljubljansko barje), naj bi vlada dovolila saditi tobakovo rastlino.

× × ×

I. Česnik:

Gospodična Ančika

Nisem sentimentalen in nihče mi ne more očitati, da pišem sentimentalne historije. Sovražim nezdravo melanholijsko in sentimentalno junake in jokave punčike, kakor sovraži krepak fant jok in zdravo telo moreči strup. A če se spomnim gospodične Ančike, njenih modrih, živih oči, rdečih lic, bujnih las, ponosne hoje, njenih lepo razvitih udov in deviških grudi, če se spomnim njene zgodbe, me obide otožno čustvo. Nalahno pride in počasi to čustvo, kakor nalahno pluskajo valovi široke reke ob bregove in majejo vrbje, ki raste ob njih.

Bilo je takole.

Ančika je sedela pri klavirju. V nedeljo popoldne je bilo, zato je bila prosta. V tednu je hodila v neko pisarno pisat in je zaslužila na mesec šestdeset kron.

V sobi je bilo tiho in mirno. Le ura na omari pri postelji je tiktakala in kanalček je pel v kletki. Nevoljno je skakljal po drobnih laticah, kot bi hotel zleteti na prosto, v lepo božjo naravo, kjer je sijalo solnce in so dehte cvetke, kjer je hodilo veselo ljudstvo na izprehode in se zadovoljno smejalo.

Nikogar ni bilo doma. Mati je šla k popoldanski službi božji, brata sta se izgubila po

svojih opravkih bogvekam. Znabiti sta šla na izprehod, znabiti pijeta v gostilni, znabiti sta v cerkvi.

Ančika je udarila parkrat po tipkah in iz srca se je izvila žalostna pesmica in se izgubljala skozi okno, kjer so cveteli klinčki in rožmarin, na majhen vrt, ograjen z nizkim plotom, posajen z drevjem in dehteč mnogoterih cvetk. Priklanjale so rože svoje glavice in kemale, kot bi žalovale z gospodično Ančiko.

»Kot ptičica sem pevala,
sem sladke sanje sanjala;
oh zdaj pa nikdar, nikdar več,
veselje moje preč je, preč.«

Utihnila je žalostna pesem in gospodična se je zamislila. Na kaj je mislila? Na kanalčkovo pesem o ljubezni, mislila je na svojo otroško ljubezen.

Še čisto majhno dekletce je bila, ko je stanoval pri njih mlad študent Janko Zore. Ni poznala sveta in ni vedela, kaj je ljubezen. A dorastla je v petnajstletno dekletce in začela sanjati o lepih vitezi. In čudno, vsi vitezi so bili podobni Janku Zoretu, lepemu in vitkemu fantu, ki je dovršil osmo šolo in ni hotel čuti njenih vzdihov in je stopil tisto jesen v semenišče. Jezila se je nanj, da ji je storil toliko žalost, a polagoma je pozabila na svojo ranico in se udala v usodo.

Smrtna kosa. Umrla je šele osem mesecev vpokojena Gioletti Marija, rojena Zupanc, stara 32 let. V tovarni je bila dvanaest let. Revica je imela nado, da čez leto dni pride zopet k delu, ako okreva. Toda neizprosna bolezen jetika jo je položila v prezgodnji grob. Šla je v boljšo domovino k svojemu že sedem let umrlemu možu. N. v m. p.!

Tvorniški trg je premajhen. To stoji in se vsak lahko prepriča, kakšna gnječa je vedno na njem. Zelo bi bilo želeto, da tvorniško ravnateljstvo razširi tvorniški trg. Saj prostor je na razpolago.

Prometna zveza.

O železniškem ministrstvu.

V seji proračunskega odseka pri razpravi o železniškem ministrstvu je poslanec Gostinčar zahteval, da se kolodvor na Jesenicah uredi primerno prometu in varnosti občinstva ter je predlagal:

1. C. kr. vlada se poziva, da postajno poslopje in dohod k vlakom na postaji Jesenice prometu in varnosti primerno uredi.

2. C. kr. vlada se poziva stavbo centralnega kolodvora v Ljubljani možno kmalu vresničiti.

3. C. kr. vlada se poziva na postajališču Otoče postaviti ondotnemu prometu primerno veliko čakališče.

4. C. kr. vlada se poziva urediti enakomerno plače železniških čuvajev po dejanskih službenih letih. Delavcem na progi (Oberbau) naj se zagotovi nepretrgano stalno delo, po triletni vporabi je porabne delavce nastaviti stalno.

Zahteval je tudi, da se vsem železniškim čuvajem napravijo poleg čuvajnice službene ute, kjer bi bil čuvaj zavarovan proti vetrovom, dežju in snegu.

Po nekaterih železniških postajah, posebno kjer so križišča, naj se pazi bolje na snažnost. V osebnih vlakih naj bode potnikom na razpolago pitna voda.

Železniškim restavraterjem naj se strogo naroči, da ne bodo s pretiranimi cenami odirali potnikov.

Med postajama Podnart in Radoljica se mora predor temeljito popraviti. Zidalo ga je podjetništvo Rudolfove železnice leta 1869., obokan je z opeko. Nevarnost je velika, ker se obok vedno ruši, treba ga je popraviti z betonom in to v kratkem času. Predor je tudi prenizek; pred nedolгим časom je odkrilo voz s pohištvo.

Vlada naj skrbi, da se zvršijo lokalne železnice po Kranjskem, Spodnjem Štajerskem in Goriškem. Posebno naj vlada skrbi, da se čimprej zgradi železnica Ljubljana-Idrija-Sveta Lucija ter Sv. Lucija-Kobarid. — Skrbi naj se za hitrejši prevoz živine.

Med brati in sestrami.

Sava. Zdanji »Naprej« vpije o samih lažnjivcih in pa, da liberalci ne znajo šteti. Rdeči petelini pa niso nič boljši. Ante Kristan je pa še slabši. Smešno je, ko se preklajo zavezarji. Nas prav nič ne zanima, kako je Spirar štel, a

To ni bilo nič hudega, a zadelo je nekaj težjega gospodično Ančiko, in tega ni mogla pozabiti. Hodila je v višjo deklško šolo, in tiste dni se je zaljubil vanjo Vrhovec Srečko, filozof po poklicu in življenju. Lepa pisma ji je pisal, tako lepa in polna misli, da jih je čitala in študirala po cele ure. Ni je vprašal po bogastvu, le njene ljubezni in vse njene duše je hotel. In bila mu je vdana s srcem, ker je vedela, da človeka s tolikimi zmožnostmi težko dobi. In žena ne gleda pri možu le na telesno lepoto, imponirajo ji najbolj njegove duševne zmožnosti. Bilo mu je odprto vse njeno srce, presedela sta v vrtu srečne ure, čakal jo je pred šolo in jo spremljal domov. A njuna ljubezen je bila nedolžna kot ljubezen dveh otrok. Pevala je tiste dni, prav iz srca je pevala in igrala na klavir.

»Zora vstaja, dan se dela,
pridi ljubček moj,
kliče duša te vesela,
Bog s teboj, s teboj!«

A minilo je kot sanje, kot pesem, zabrenkana na citrah. In v pogubo ji je bil prav njen lep glas. Cerkevna pevka je bila, in nekoč je priredila večja družba izlet na Trsat. Peljal se je med njimi tudi medicinec Mirko Brus, ki je imel mogočen bas. In zgodilo se je, da mu je ugajala Ančika in se je zaljubil vanjo. Sezna-

to pa zna ves Javornik in Koroška Bela, da šteje rdeči poročevalec še sedemkrat slabši. V »Napreju« poročate, da je bilo izvoljenih v bratovsko skladišnico 80, izvoljenih jih je pa bilo 114.

Sava. Strokovno društvo se zahvaljuje vsim, ki so pripomogli, da se je veselica s tombolo dne 22. majnika tako dobro izvršila. Zahvaljujemo se tovarniški godbi, vsim, ki so darovali dobitke, razprodajkam tablic in vsemu občinstvu. — Janez Korošec, predsednik.

Iz Vevč. Kaj ne, gospod urednik, zadnji čas pride kaj malo novic iz našega kraja, ako prav ni vse tako v redu, kakor bi moralo biti. Gradiva dosti, toda za danes samo nekaj vrstic, pozneje pa več. Da je pri nas nemška šola, vam je znano, in zoper to nimamo nič; a da je naša tovarniška restavracija popolnoma nemška, to ni prav. Podjetje kot restavracija stoji popolnoma na slovenski zemlji, tedaj bi bilo umestno, da bi se tudi zunaj restavracije tudi slovenski napis naredil. Godba sestoji tudi iz samih Nemcev, razun enega Slovenca, ki ga pa drugi baje prezirajo in kakor smo slišali, zahteva ravnatelj sploh čisto nemško godbo. Le tako naprej, potem pa že ostanemo prijatelji; a pa kaj se nam tudi zdi, da se hoče tudi nemška pošta otvoriti. Govori se sploh splošno, da se je prepovedalo na pošto hoditi uradnikom in z gospo poštarico občevati, še celo da stoji na straži policaj v kikli in vsakogar zatoži, kdor na pošto gre, in še celo koliko časa notri ostane. V tej zadevi se bomo še bolje informirali in prihodnjič poročali več. Ker nam je gospa poštarica kot energična uradnica znana, kaj tacega ne bo dopustila in bo na pristojnem mestu vedla reč naznaniti. Ravnatelju pa na srce položimo, ako že bogatinom hiše popravljati in snažiti pusti in jim saletelne v tovarni napravljati pusti, naj tudi nam delavcem kaj privošči, ne pa, ako delavec pride za file prosit, pa že mora od Poncija do Pilata z regelcom letati, ako ga hoče en košček sploh dobiti, in mu je nazadnje že preneumno ter rajše pusti. Toliko za danes, drugič, kakor smo rekli, pa več.

Vevče. 23. majnik je bil pomenljiv za naše delavstvo. Ko se je lani pričela bitka na Sorškem polju, je pričelo vreti tudi pri nas. Uvidelo je namreč delavstvo, da gotovo propademo, če ne priskočimo Sorčanom na pomoč. Zato smo pričeli stavkati. Obljubili smo, da praznujemo obletnico na Šmarni gori dne 23. majnika. Na Šmarni gori smo se sešli z delavci s Sorškega polja. Službo božjo je daroval župnik pri Dev. Mariji v Polju. Vse je bilo zadovoljno z romanjem.

Veselica se vrši dne 20. junija pri županu Dimniku, Devica Marija Polje.

Idrija. Nas še vedno rad obiskuje Antekristan. Tako se je pripeljal pred več dnevi k nam v Idrijo, da nam zopet kaj novega obeta, in nismo se motili. Shod je napravil 24. maja zvečer v pivarni pri »črnem orlu«, kajti brez njega na shodu ne morejo biti naši soc. demokrati, in sploh nima pri njih nobenega pomena, če debelega Tončka ni zraven; še Ganglu zmanjkuje navdušenost, kaj še celo njegovi lastni pristaši. Na shodu so govorili o občinskih razmerah, ljudi je bilo jako malo, in zaradi tega so se oglasili kar celo trije govorniki. Gangl je s poetičnimi frazami nekaj pripove-

nil se je z njenim bratom in zahajal vsak dan k njim. To je prišlo na ušesa tudi filozofu Vrhovcu, ki je živel nekje na kmetih. Zbolelo ga je v dno srca, ko mu je sporočil prijatelj to novico. Hodil je pobit dolgo naokrog, ni pisal, ni jedel in ni spal. Naposled se je odločil, zložil vsa njena pisma v zavitek in jih odposlal, s primerno pripombo.

Potem ga ni videla več. Odpisala mu je, žalostno in obupno, odgovora ni bilo. Zbolela je in ležala mesec dni.

Tako se je končala tista nesrečna ljubezen, ki je ubila njeno in njegovo srce.

Dosti snubačev je imela, ker je bila lepa; uradniki so gledali zanjo, črkostavec Peter jo je ljubil in študent Pavlič, majhen fant z očali. A odločila se ni, še vedno je ljubila filozofa Vrhovca. Morda se ji zaceli rana, morda se zaceli tudi Vrhovcu, morda se še kdaj srečata njuni poti in zasije solnce. A težko: oba sta se navadila žalosti kakor berač lakote in ne verujeta sreči, ne rožam, ne smehu in godbi, ne šali in plesu.

Jako priprosta je ta zgodba, tisoč enakih se zgodi na svetu. Ne zmenimo se zanje. Pot nas pelje mimo grobišč in zmajemo z rameni. Le včasih se nam zasolzi oko. Enako se je zgodilo meni, ko sem pisal to sentimentalno zgodbo.

doval; tudi veleučeni Stravs je pripovedoval, da je res žalostno, češ, da ne dobi dosti do časa vabila k občinski seji, ker nima časa, da bi človek razmišljal in pretehtal, kar je človeku vedno na srcu; Kristanu pa gerentstvo ni všeč, seveda tudi kapelice tem ljudem ne gredo z glave. Prav klavirni shod je bil to, nič več ne vleče ljudi. Nehote nam včasih pride na misel, kako je pred en par leti prišla neka ženska v Idrijo ter je ljudem srečo pripovedovala in res se jih je mnogo vjelo na limanice, s tem, da je izvabila raznim strankam precej denarja, ravno tako podoben se nam zdi naš debeli Tonček tej ženski, samo v tem je razloček, da ona ženska je imela kmalu dosti in zato jo je odkurila, debelemu Tončku se pa še sedaj sline cedijo, da se pripelje na stroške delavskih žuljev v Idrijo, ker se še vedno dobe ljudje, ki verjamejo temu lažipreroku in ga gmotno podpirajo.

Med nasprotniki.

Rudarska »Unija« nazaj! Najponosnejša socialno-demokratska organizacija »Unija« rudarjev, vedno bolj propada. Pri zadnjih državnoborskih volitvah je stalo v rdečem taboru 95 odstotkov rudarjev. Toda tudi ti so končno spoznali, da ni socialne demokracije drugega kot dolg jezik in prazne, večne obljube. Kakor posnamemo po socialno-demokratskem listu »Gornik« je bilo v »Uniji« število članov sledeče: 14. julija 1907. 21.304, dne 1. januarja 1908 15.777, 1. januarja 1909 12.551. Organizacija je torej od 14. julija 1907. pa do 1. januarja 1909 zgubila 9000 članov. Na mesec je torej odpadlo 500, na teden pa 125 članov. Za ravno te številke pa je naša krščansko-socialna rudarska organizacija napredovala. Živeli zavedni kršč.-socialni rudarji!

»Delavska stranka« se hoče imenovati naša socialna demokracija. Toda v koliko je delavska, kažejo najlepše zadnje deželnozbornske volitve na Koroškem. Ko so se vršile ožje volitve med nemškonacionalnim kapitalistom Metnizem in slovenskim kandidatom Grafenauerjem, ki je kmečki sin in je že mnogo dobrega storil za delavstvo, so se naši »delavski strankarji« postavili na stran nacionalnega kapitalističnega kandidata pl. dr. Metnitza. Vidimo torej, da socialnim demokratom ni za delavstvo, da niso delavska, ampak proti-slovenska in protiveravska politična stranka, katere cilji stremijo za tem, da se izsesava ubogo ljudstvo, na račun katerega se redi cela vrsta rdečih voditeljev. Zato pa proč s socialno demokracijo, proč z izkoriščevalci ljudstva! — Krščansko delavstvo, združi se!

Tepeni »sodrug«. Rdeči poslanec Rollwagen je bil na ulici napaden od nekega »sodruge«, ki je bil iz organizacije izključen. Rollwagen je izgubil precej rdeče krvi in ščipalnik, ki ga je napadalec popolnoma razbil. — Tudi lep dokaz bratstva, enakosti in svobode.

Rdeči delodajalci. Socialno-demokratsko društvo »Oesterreichischer Senefelderbund« ima najetega slugo, ki dobiva slavno plačo na mesec — 20 kron, govori in piši: celih dvajset kron! Na dan znaša torej 33 krajcarjev av. veljave. Ali bi se »sodrug« Kristani itd. živeli pošteno s tako plačo. Kajne, kdo bi pa potem po tistih prokletih buržoazijskih kavarnah dvorjanil različnim lepim igralkam!?

Narodnost in socializem pridigujejo »narodno-delavski organizatorji«. Zraven pa delajo tako učene obraze, da se zde samim sebi neumni. Frakar pa delavec?! Nikar se no ne smešite. Taki ljudje, ki niste nikdar živeli med delavstvom, ki ne poznate njegovih teženj, pa širite, no, kakor vi pravite — socializem. Ali mislite, da boste rešili socialno vprašanje in zboljšali delavski položaj s tem, da na debelo usiljujete zastoj prazne fraze v »Narodnem delavcu« kot se ravno godi pri električni cestni železnici. Delavstvo samo vé, da je edino naša krščansko socialna organizacija tista, ki zboljšuje žalosten položaj delavstva. Ne bodite torej smešni!

»Naša Moč« leži v želodcu rdečim gospodom okrog »Napreja«. Pravijo, da je to umazan časopis. No, le lep jezik za zobmi, gospodje! Kateri list je bolj umazan med vsemi slovenskimi časopisi kot ravno »Naprej«. Ali je to lepo, da se norčujete iz Čebulja, Lampeta in Jakliča?! Ali tako sramotenje spada v list, ki je »najbolj pošten (?) in svobodomiseln«? Vsakemu se mora tako počenjanje gnusiti, tudi tistim delavcem, ki jih slepite, bo preveč, in Vas bodo pustili na cedilu. Delavstvu pa priporočamo »Našo Moč«, ki se vedno bori za delavske koristi!

Pa še eden! Neka novemberska številka socialnodemokratskega lista »Holzarbeiter Zeitung« piše, da je izgubil »sodrug« Pfortner. Mimogrede se ga je seveda prišla društvena blagajna. Torej upamo, da bo neverjetni Tomaž »Tobačni delavec« verjel vsaj »delavskemu tisku«, če že nam na noben način noče. Saj je pri vas vse »pošteno«, torej bode tudi to poštena resnica. Pa brez zamere, gospodje »poštene« stranke pri »poštenem delavskem časopisu«.

Priporočamo našim rodbinam
KOLINSKO CIKORIJO.

Dobroznana deželna lekarna
pri
„Mariji pomagaj“
Ljubljana, Resljeva cesta št. 1
poleg jubilejnega mostu
Mr. Ph. Milan Leusteka
priporoča:

Antiseptična Melousine-ustna in zobna voda	—50
Tannochinin-tinktura za lase	—50
Železnato China-vino, velika steklenica	1'20
Želodec krepčujoče vino, velika steklenica	—80
Planinski zeliščni sok, steklenica	—50
Odvajalne kroglice, škatljica	—21
Želodčna esenca, steklenica	—10
Melousine-mazilo in milo za lica	—35

A. Lukič Slovenska
konfekcijska trgovina
za gospode, dame, dečke in deklice
Ljubljana
Pred škofijo 19.

A. Žibert
Ljubljana, Prešernove ulice
priporoča
svojo veliko zalogo čevljev
domačega izdelka.

SL. OBČINSTVU SE VLJUDNO PRIPOROČA
SPECERIJSKA TRGOVINA
IVANA TONICH
TRŽAŠKA CESTA ŠT. 4.

Angleško skladišče oblek

O. Bernatovič

Ljubljana, Glavni trg 5.

Največja in najlepša zaloga konfekcije za gospode in dečke kakor tudi vedno zadnje novosti za dame in deklce. — Cene jako nizke.

Ivan Podlesnik ml.

Ljubljana, Stari trg št. 10

priporoča svojo

trgovino s klobuki in čevlji

Velika zaloga.

Solidno blago. Zmerne cene.

Velika zaloga. Nizke cene!

Radi velike zaloge znatno znižane cene!!!

Ugodna prilika za nakup: vezenin, pričetih in izvršenih žen. ročnih del, idrijskih čipk, vstavkov, svile, volne, bombaža itd.

Velika izbira drobnega in modnega blaga: rokavic, nogavic, ovratnikov, kravat itd.

Predtisk in vezenje monogramov ter drugih risb.

Primerna darila za godove in druge prilike.

Priporoča se velespoštovanjem

F. Meršol, Ljubljana, Mestni trg šte. 18.

Velika zaloga. Nizke cene!

Zastonj

torej brezplačno dobi vsak človek

v lekarni Trnkóczy zraven

rotovža, lepo tiskano deset

zapovedi za zdravje.

Tudi po pošti se brezplačno

razpošiljajo.

Ljudska posojilnica

registrovana zadruga z neomejeno zavezo

Miklošičeva cesta šte. 8, pritličje

lastna glavniča K 354.645-15

sprejema hranilne vloge vsak delavnik od 8. ure zjutraj do 1. ure popoldne, ter jih obrestuje po

4 1/2 %

brez kakega odbitka, tako da sprejme vložnik od vsacih vloženih 100 K čistih 4 K 50 v na leto.

Hranilne knjižice se sprejemajo kot gotov denar, ne da bi se njih obrestovanje kaj prekinilo. Za nalaganje po pošti so poštno-hranilne položnice na razpolago.

Fotografski umetni zavod

Avg. Berthold

Ljubljana, Sodnijske ulice št. 15.

Izvrševanje vseh v fotografsko stroko spadajočih naročil, kakor: povečevanje, reproduciranje, fotografiranje tehničnih predmetov, interierjev itd.

Vsa dela se izvršujejo točno tudi v največji množini.

Kdor hoče varno, mirno in hitro v

AMERIKO

potovati, naj se obrne na od visoke c. kr. deželne vlade potrjenega glavnega zastopnika

Fr. Seunig, Ljubljana

Kolodvorske ulice šte. 28.

Odprava potnikov samo z najnovejšimi parniki velikani:

Kaiserin Auguste Viktoria	nosil	25.000 ton
Amerika	"	24.000 "
President Lincoln	"	20.000 "
President Grant	"	20.000 "

Vožnja Ljubljana-Hamburg traja z na novo uvedenimi direktnimi voznimi kartami, brez vsake menjave, okroglo samo 1 1/2 dneva ter ima potnik pravico porabe brzovlakov po celi črti od avstrijske meje (Eger) naprej.

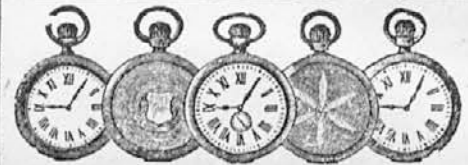
Gričar & Mejač

Ljubljana, Prešernove ulice 9

priporočata

svojo največjo zalogo zgotovljenih oblek za gospode, dečke in otroke in

novosti v konfekciji za dame.

Ustanovljeno leta 1862.

Milko Krapeš urar

Podružnica Resljeva cesta št. 2 v Ljubljani Podružnica Resljeva cesta št. 2 prej g. Jos. Černe. Jurčičev trg šte. 3, pri železnem mostu

priporoča svojo bogato zalogo zlatih, srebrnih, tula- in nikelnastih ur, verižic, stenskih in nihalnih ur, uhanov in prstanov

Kupuje in zamenjava staro zlato in srebro. Gosp. urarjem v mestu in na deželi priporočam svojo izredno veliko zalogo furnitur. — Glavno zastopstvo za Kranjsko zaloga strun za nihalne ure v vseh dolžinah in debelostih. Slovenske plošče za gramofone, kakor tudi gramofone in igre.

Pozor, slovenska delavska društva!

Kupujte svoje potrebščine pri znani in priporočljivi domači manufakturni trgovini:

Janko Češnik

(pri Češniku)

Stritarjeve ulice LJUBLJANA Lingarjeve ulice v kateri dobite vedno v veliki izbiri najnovejše blago za ženska in moška oblačila.

Postrežba poštena in zanesljiva. Cene najnižje.

Vzajemno podporno društvo v Ljubljani

Kongresni trg št. 19 reg. zadruga z om. por. Kongresni trg št. 19

sprejema hranilne vloge vsak delavnik od 8. do 12. ure po 4 3/4 %, to je: daje za 200 kron 9 kron 50 vinarjev na leto.

Druge hranilne knjižice se sprejemajo kot gotov denar, ne da bi se njih obrestovanje prekinilo.

Rentni davek plača hranilnica sama. Najsigurnejša prilika za shranjeje.

Kanonik A. Kalan l. r., Kanonik A. Sušnik l. r., predsednik. podpredsednik.

Pivovarna J. PERLES

Ljubljana, Prešernove ulice 7, Ljubljana

priporoča izvrstno marčno pivo v sodčkih in steklenicah.

Najstarejša svečarska trvdka. — Ustan. pred 100 leti.

FR. ŠUPEVC

priporoča veleč. duhovščini ter slavnemu občinstvu zajamčeno pristne čebelno-voščene sveče za cerkev, pogrebe in procesije.

voščene zvitke, izborni med-pitanec koji se dobiva v steklenicah, skatljah in skafih v poljubni velikosti ter poceni. — Za obila naročila se toplo priporoča in zagotavlja točno in pošteno postrežbi.

Ljubljana, Prešernove (Slonove) ulice št. 7. Perlesova hiša.

Prva slovenska modna trgovina

Engelbert Skušek

Ljubljana, Mestni trg št. 19

se najtopleje priporoča.

Blago in cene brez konkurence.

Na drobno! **A. Šarabon** Na debelo!

Glavna trgovina: Zaloška oesta 1 Ljubljana Filijalka: Martinova cesta 24

Velika zaloga špicerijskega blaga, žganja, moke in deželnih pridelkov. Novourejena pražarna za kavo z električnim obratom. Vsak dan sveže žgana kava.

Glavna zaloga rudninske vode.